

Nr 5

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av priserna på fisk under budgetåret 1965/66.

I en till riksdagen den 26 februari 1965 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 37, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att t. o. m. den 30 juni 1966 förlänga giltighetstiderna för förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk m. m., förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur samt förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.,

dels medge, att för tiden t. o. m. den 30 juni 1966 reglering av priserna på fisk ävensom importen och exporten av fisk av vissa slag jämte vad därmed sammanhänger anordnas enligt de grunder som förordats i propositionen,

dels bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att under budgetåret 1965/66 för lån i Sveriges Kreditbank mot gängse ränta ställa garanti dels åt Sydkustfisk, förening u. p. a., intill ett belopp av 2 000 000 kr. jämte ränta, dels åt Väst kustfisk, förening u. p. a., intill ett belopp av 3 000 000 kr. jämte ränta,

dels ock godkänna att fr. o. m. den 1 juli 1966 bestämmelserna för regleringen av handeln med fisk avvecklas och att stödet till strömmingsfisket utformas enligt de grunder som förordats i propositionen.

Departementschefen har anfört följande.

»Statens jordbruksnämnd har efter överläggningar med representanter för fiskarorganisationerna, fiskhandeln och industrin funnit att behov föreligger av fortsatt *prisreglering på fiskets område*. Även jag anser att prisregleringsverksamheten bör upprätthållas under nästa budgetår. I avvaktan på resultatet av det uppdrag att utreda utformningen av prisreglerings-systemet, som jordbruksnämnden erhållit, bör prisregleringen handhas på samma sätt som hittills, dvs. i stort sett i enlighet med de uttalanden i ämnet som gjorts av föredragande departementschefen i prop. 1951: 81. Kostnaden för regleringen bör som hittills täckas av medel som inflyter till prisregleringskassan för fisk. Statens jordbruksnämnd bör äga ta upp regle-

ringsavgifter under budgetåret 1965/66 i den omfattning som gällt sedan den 1 september 1963. Nämnden bör således få ta ut regleringsavgift med högst 3 % av inköpspriset för fisk, som fångas av svenska fiskare och som förs i land på väst- och sydkusten, samt med högst 3 öre per kg för strömming som förs i land på ostkusten. På importerad fisk bör prisregleringsavgift kunna tas ut med belopp som motsvarar avgifterna på fisk, som svenska fiskare fångar. I enlighet med jordbruksnämndens förslag bör inkomsterna av införselavgifterna på filéer av vissa fiskslag få disponeras på i huvudsak samma sätt som prisregleringsavgifterna. Sedan i det följande särskilt nämnda belopp utgått bör införselavgifterna således få användas för att täcka de utgifter som erfordras för att upprätthålla prisregleringen.

I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår bör enligt min mening inte heller under nästa budgetår hinder möta att — under särskilda förhållanden och på de villkor som fastställs av Kungl. Maj:t — använda behållningen i prisregleringskassan för lån till prisregleringsföreningarna på fiskets område för att tillfälligt finansiera krediter vid försäljning av fisk på export. Jag biträder vidare jordbruksnämndens förslag, att prisregleringsföreningarna även under budgetåret 1965/66 bör få statlig kreditgaranti för lån i Sveriges Kreditbank i samma omfattning som nu gäller.

För innevarande budgetår får centralnämnden för fiskpropaganda för sin verksamhet disponera högst 200 000 kr. av införselavgiftsmedel. Centralnämnden har mot bakgrunden av bl. a. behovet av fortsatt propaganda i skrivelse till statens jordbruksnämnd föreslagit dels att 300 000 kr. anvisas till centralnämndens verksamhet, dels att 205 500 kr. anvisas för att bekosta en film om svenskt fiske. Jordbruksnämnden, som anser att bidrag till fiskpropaganda i princip bör utgå endast inom ramen för de medel, som ställs till prisregleringsföreningarnas förfogande i prisstödjande syfte, tillstyrker att även i fortsättningen ett begränsat belopp utgår direkt ur prisregleringskassan. Flertalet av ledamöterna i jordbruksnämndens råd i prisregleringsfrågor på fiskets område uttalar sig för att 200 000 kr. ställs till förfogande för centralnämndens verksamhet under nästa budgetår. Jag ansluter mig till denna uppfattning. Centralnämnden bör således för budgetåret 1965/66 få disponera oförändrat högst 200 000 kr. av införselavgifter för sin verksamhet. Någon särskild medelsanvisning till den av centralnämnden föreslagna filmen kan jag inte förorda.

För att täcka kostnaden för en befattning som fiskeexportrepresentant har under budgetåret 1964/65 fått tas i anspråk högst 100 000 kr. av införselavgifterna på fiskets område. Jag biträder jordbruksnämndens förslag att för nästa budgetår samma belopp får användas för ändamålet. Ej heller har jag något att erinra mot förslaget att även för budgetåret 1965/66 högst 60 000 kr. av införselavgifter disponeras för de av jordbruksnämnden angivna kostnaderna i samband med kvalitetskontroll av andra fiskvaror än konserver.

Till stöd för strömmingsfisket gäller sedan år 1935 en särskild *reglering av handeln med strömming*. Genom denna har fiskarnas ekonomiska föreningar på ostkusten — de s. k. auktoriserade fiskförsäljningsföreningarna — erhållit ensamrätt att för återförsäljning ta emot färsk strömming från fiskarna. I kraft av ensamrätten bestämmer de auktoriserade föreningarna det pris som strömmingen skall betinga vid försäljning till olika ändamål. Därutöver upprätthålls prisreglering på strömming.

Vid anmälan av prop. 1964:112 uttalade jag i anslutning till att redogörelse lämnades för en inom statens jordbruksnämnd verkställd utredning rörande handelsregleringen på strömming att det var nödvändigt att avveckla regleringen så snart som möjligt. I avvaktan på ytterligare överväganden rörande de stödåtgärder, som kunde erfordras för tiden efter avvecklingen, borde regleringen förlängas t. o. m. den 30 juni 1965. Dessa uttalanden föranledde ingen erinran från riksdagen (JoU 1964:15, rskr 241).

Såsom framgår av redogörelsen i det föregående har statens jordbruksnämnd överlagt med berörda parter om utformningen av stödet till strömmingsfisket efter det att handelsregleringen upphört. Jordbruksnämnden har därvid med utgångspunkt från att handelsregleringen skall upphöra den 30 juni 1966 överenskommit med representanter för föreningen Ostkustfisk och Svenska Ostkustfiskarens Centralförbund att för en tid av sex år därefter i huvudsak följande skall gälla i fråga om stödet till strömmingsfisket. Från prisregleringskassan för fisk skall för att finansiera stödet utgå årliga bidrag, lägst 150 000 kr. och högst 333 300 kr., enligt vissa för perioden fastställda regler. Härjämte har förutsatts att medlemmarna i ostkustens fiskförsäljningsföreningar själva skall tillskjuta medel. Det nyss angivna lägsta beloppet, 150 000 kr., för det årliga bidraget från prisregleringskassan skall dock utgå även om medlemmarna inte tillskjuter några medel. Högre bidrag från kassan, dock högst 300 000 kr., skall utgå i samma mån som medlemmarna tillskjuter högre belopp än 150 000 kr. Om medlemmarnas tillskott överstiger 300 000 kr. skall bidraget från kassan ökas med 50 % av överskjutande belopp dock högst till 333 300 kr. Angivna bidragsgränser skall ändras i samma mån som konsumentprisindex — rensad från posten bostad utom bränsle och lyse samt från ändringar i indirekta skatter — vid ingången av ett bidragsår ändrats med mer än 5 % i förhållande till den 1 juli 1966 eller närmast föregående ändring. Det har slutligen förutsatts att fr. o. m. den 1 juli 1966 inte skall tas ut någon statlig prisregleringsavgift på strömming som svenska fiskare för i land på ostkusten.

Såväl bidraget från prisregleringskassan som av medlemmarna tillskjulna medel skall disponeras för tillskott till de priser som de till Ostkustfisk anslutna fiskförsäljningsföreningarnas medlemmar får för strömming som inte kan avsättas inom landet för färskkonsumtion eller rökning. Härjämte skall medel kunna användas för åtgärder, som är ägnade att effektivisera

förstahandsmottagningen och avsättningen av strömming, samt för kvalitetsförbättrande åtgärder i samband med marknadsföring.

Stödet skall has om hand av en för ändamålet särskilt bildad förening, Ostkustens prisregleringsförening, som skall ha en styrelse på åtta personer varav Kungl. Maj:t skall utse ordförande och en ledamot. Fyra ledamöter skall utses av fiskarorganisationerna och en av vardera den privata och den konsumentkooperativa handeln. I överenskommelsen har förutsatts att föreningens administrationskostnader skall bestridas direkt från prisregleringskassan för fisk. Prisregleringsföreningen skall i sin tur ställa medel till förfogande för föreningen Ostkustfisk, varvid skall tillses att medlen inte används så att vissa fiskargrupper obehörigen gynnas eller på sådant sätt att vissa handelsformer diskrimineras vid marknadsföringen. Till Ostkustfisk anslutna fiskförsäljningsföreningar, vari varje yrkesfiskare skall kunna bli medlem, skall enligt överenskommelsen till envar kvalificerad köpare sälja strömming i efterfrågade kvantiteter på skäligen och i förhållande till köpens storlek lika villkor.

Om till Ostkustfisk anslutna fiskförsäljningsföreningar inte svarar för minst tre fjärdedelar av förstahandsmottagningen av strömming, skall stödets utformning omprövas.

Det är glädjande att enighet nåtts om utformningen av det stöd till strömmingsfisket på ostkusten som bör gälla efter det att nuvarande handelsreglering på strömming upphört. Det förslag, som jordbruksnämnden framlagt efter överenskommelse med fiskarorganisationerna, innebär att från prisregleringskassan för fisk årligen kommer att utgå ett belopp av i princip lägst 150 000 kr. och högst 333 300 kr. såsom bidrag till det nya stödssystemets finansiering. Under de senaste tre åren har från kassan som prisutjämningsbidrag på strömming utbetalats i medeltal nära 250 000 kr. årligen utöver inflytande prisregleringsavgifter. Med hänsyn härtill och till behållningen i prisregleringskassan för fisk anser jag förslaget vara godtagbart ur ekonomisk synpunkt. Det nya stödssystemet bör också, såsom jordbruksnämnden förutsatt, främja rationalisering av fisket och distributionen av strömming. En sådan rationalisering hämmas av den gällande handelsregleringen. Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor har förklarat sig ej ha någon erinran mot det nya stödssystemets utformning. Jag föreslår därför, att principbeslut nu fattas att stödet till strömmingsfisket på ostkusten fr. o. m. den 1 juli 1966 utformas i huvudsaklig överensstämmelse med jordbruksnämndens förslag samt att gällande bestämmelser för reglering av handeln med fisk samtidigt avskaffas. Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd bör äga vidta de förberedelser som erfordras för att det nya systemet skall kunna genomföras den 1 juli 1966.

Nu gällande ordning för prisregleringen på fisk och handelsregleringen på strömming grundas på bestämmelser i förordningen den 30 maj 1952 (nr

320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m. Mot bakgrunden av vad jag anfört i det föregående bör för nästa budgetår dessa bestämmelser inte ändras. Jag föreslår därför, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att förlänga förordningens giltighetstid t. o. m. den 30 juni 1966.

Importen och exporten av fisk m. m. regleras f. n. med stöd av bl. a. förordningarna den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur samt (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. Såsom statens jordbruksnämnd föreslagit bör även dessa förordningar gälla under nästa budgetår. Jag föreslår att Kungl. Maj:t även i fråga om dessa förordningar inhämtar riksdagens bemyndigande att förlänga giltighetstiderna t. o. m. den 30 juni 1966.

Importregleringen bör i enlighet med jordbruksnämndens förslag fortfarande tillämpas på i huvudsak samma sätt som innevarande budgetår. Jordbruksnämnden bör därvid liksom hittills få företa de jämkningar som kan bli erforderliga på grund av bestämmelserna i EFTA-konventionen eller av åtaganden inom andra internationella organisationer. Jag har inte något att erinra mot att förbudet att under viss del av året sälja islandssill inte heller nästa budgetår upprätthålls.

Även regleringen av exporten av fisk bör under nästa budgetår, såsom jordbruksnämnden förordat, ordnas efter i huvudsak de grunder som följs under innevarande budgetår.»

Utskottet. I propositionen nr 37 förordas att prisregleringsverksamheten på fiskets område skall upprätthållas under budgetåret 1965/66 och i avvaktan på resultatet av det uppdrag att utreda utformningen av prisregleringssystemet, som statens jordbruksnämnd erhållit, handhas på samma sätt som hittills. Kungl. Maj:ts förslag föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Vid anmälan av propositionen 112 till föregående års riksdag uttalade departementschefen i anslutning till att redogörelse lämnades för en inom statens jordbruksnämnd verkställd utredning rörande handelsregleringen på strömning att det var nödvändigt att avveckla regleringen så snart som möjligt. I avvaktan på ytterligare överväganden rörande de stödåtgärder som kunde erfordras för tiden efter avvecklingen, borde regleringen förlängas t. o. m. den 30 juni 1965. Dessa uttalanden föranledde ingen erinran av riksdagen. Kungl. Maj:t föreslår nu, att principbeslut fattas att stödet till strömmingsfisket på ostkusten fr. o. m. den 1 juli 1966 utformas i huvudsaklig överensstämmelse med ett av jordbruksnämnden efter överenskommelse med fiskarorganisationerna framlagt förslag samt att gällande bestämmelser för reglering av handeln med fisk samtidigt avskaffas. Mot vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit har utskottet ej något att invända.

Under återopandande av vad utskottet sålunda anfört hemställer utskottet,
att riksdagen må

1) bemyndiga Kungl. Maj:t att t. o. m. den 30 juni 1966 förlänga giltighetstiderna för förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk m. m., förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur samt förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.,

2) medge, att för tiden t. o. m. den 30 juni 1966 reglering av priserna på fisk ävensom importen och exporten av fisk av vissa slag jämte vad därmed sammanhänger anordnas enligt de grunder som förordats i det föregående,

3) bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att under budgetåret 1965/66 för lån i Sveriges Kreditbank mot gängse ränta ställa garanti dels åt Sydkustfisk, förening u. p. a., intill ett belopp av 2 000 000 kr. jämte ränta, dels åt Väst kustfisk, förening u. p. a., intill ett belopp av 3 000 000 kr. jämte ränta,

4) godkänna att fr. o. m. den 1 juli 1966 bestämmelserna för regleringen av handeln med fisk avvecklas och att stödet till strömmingsfisket utformas enligt de grunder som förordats i det föregående.

Stockholm den 30 mars 1965

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Hjalmar Nilsson, Lage Svedberg, Carl Eskilsson*, Hedström, Hermansson, Magnusson, Gunnar Pettersson*, Manne Olsson, Skårman* och fru Hultell;

från andra kammaren: herrar Hansson i Skegrie, Persson i Skänninge, Jonasson, fru Jäderberg*, herrar Johansson i Öckerö*, Trana, Johansson i Simrishamn, Hedin*, Björk i Påarp och Berndtsson.

* Ej närvarande vid justeringen.